хненна постать Маріями. Вчув знову й слова, що ними ганьбила його байдужість до народу Бен-Ізраїль. Але ж в тих словах, крім палкого завзяття, вчував і кохання, що вона так намагалась здушити.

...„Вслухайся добре, Мезу, в отруйне дзеленчання золотої оздоби своєї, бо то брязчать кайдани... Мезу, кайдани твого народу, в які ти помагаєш заковувати його“ ..

Мезу всміхнувся, як і тоді: Навіщо йому думати про „свій нарід“, коли ж йому, як жерцеві, належиться влада над душами всіх „семи народів“ чи всього народу, що заселює Землю Кемі? Внук Рамзеса Великого з високости престола... — аж прижмурився від солодкої думки, що і вірне світло лямпи не могло заглянути в глибінь його душі. А відтіль вирвався гураган настирливих думок, підхопив його, мов самум пустині, й наповнив уяву примарою володаря — жерця, що міряється силами й з самою смертю...

На всіх богів і на святу Тебанську Тріяду! Аби лише одною ногою стати на сходинку трона пророка Амона Тебанського, а там... вже його річ — піти в гору так високо, як до нього не сягав ще жаден володар жадного народу!...

Труснув своїми широкими раменами й з насолодою наслухав мельодійному дзеленчанню ретязя... Але враз отямився, оправив лямпу й простяг руку по дальший папірус.

У. Самчук.

На провесні*).

(Виїмок з повісти „Волинь“).

Володько все лежав. Найтяжчі дні минули. Ноги помітно гоїлись, але ставати на них ще не міг. А тут весна, все розвивається, цвіти, світить сонце. Мука одна лежати в таку пору.

Хвидота вже не вдержиш в хаті ланцюгами. Чи зїв що, чи ні — побіг і там десь цілий день гасає.

Квітів, квітів навкруги. Луг, ліс, поля. Все манить, все соковите. Володька часом винесуть на сонце, покинуть мов камердяку яку і лежи. Він дивиться, як шпориш на подвірю розростає, як літає з квітки на квітку бджола, як цвіркоче над двором жайворонок, а на стрісі цілими днями клекочуть чорногузи.

Шкода, що Хвидот не розбірався в квітах. Полізе ото на луг і понариває там оберемок всякої болотини, принесе Володькові і горя додає:

*) Ось тут містимо виїмок з недрукованої ще частини „Волині“, під окремим наголовком, що творить сам собою цілість. Таких мистецьких нарисів, як оцей, в дальшім тягу тієї повісти дуже багато. Одначе, щоб уможливити якнайскоршу появу того цінного твору, перериваємо його друк на сторінках нашого журналу, а за те внедовзі випустимо окремо І. том того роману. Точні наші передплатники дістануть його дарово. (Умови набуття книжки для інших гл. в „Хроніці“ й оповістці на окладинках).

Ред.

— Володьку, насі висні тааак цвітуть — і при цьому аж очі приплющував, показуючи, як то „висні“ цвітуть. На гладках пулецький часник... Мама насадили тааак багато всього...

Не має більш нещасливої людини від мене — думає Володько. Він мучиться і болів. Пробував було на ноги спинатися, але вони ще гнулися й боліли. Про лікаря ніхто й не думав. І коли він намагався звестись, коли не втримавши рівноваги падав і безпорадно лежав на землі, йому виступали сльози. Тепер він зробився якийсь розлізлий. Блідий, сухий мов скипка — одні кісточки, очі глибоко, глибоко, лиш два червонясті знаки від кінського копита виразно виступають під правим оком...

А яке глибоке і синє небо. Яке чисте й пахуче повітря. Вечором скрегочуть жаби і це нагадує Володькові перебирання на хутір. Тоді йому було три роки. Вони їхали коло млина і Володько слухав, як десь за ставом скреготали жаби... І тоді така ж хороша була весна. Зрештою, коли вона не є хороша?

Коли Матвія не було дома, то Настю часто хтонебудь з рідні навідував. То Єлисей приходив, то його старший син Василь, якого дуже любив Володько, часом тітчина Катерина, яку Володько збожнював. Вона нагадувала Володькові голівки тих анголів з русявими кучерями і сміючими веселими синіми очинятями, яких він бачив на хорах у дерманській церкві. Вона була завжди весела, сміюча, танцювала, співала, пурхала мов той метелик на весні. До того вона страшенно любила Володька.

І коли вона сідала коло нього, коли починала пестити, цілувати його, щось йому оповідати, він тоді оживав, щічки його загорялись і рожевіли, очинята починали великою радістю жаріти. Він нераз вмирати за ці пестощі хотів би... Ніхто ж у нас не вміє так пестити, одна Катерина — отой вітрогон...

Настя страх любила свою племінницю і разом хрещеницю. Вона завше просила її залишатись у них якнайдовше і Катерина, як могла, то лишалась...

— Будеш ти, Володьку, ходити ще своїми ногами? — чомусь запитала одного разу Катерина.

Володькові ці слова видавались до неперемоги болючими. Він почав замість відповіди плакати. Він плакав з безсилля, зі сорому. Катерина цим перелякалась, припала до нього, обсипала цілунками: — Не плач Володечку! Не плач миленький! Ти будеш ще ходити! Ти ще виростеш отакий великий, як твій батько, отакий дужий будеш, як він. А скільки дівчат будуть тобою любуватися, а щастя твоє велике і сам ти будеш красунь великий. Як я тебе люблю, Володичку! Мій ти маленький братик, моє ти серденько щире! Коли ти виростеш, ти не забудеш мене? Ні? Ну скажи, ні?

— Ні — тихесенько промовив Володько.

— О, ні, ні! Ти ніколи не забудеш мене — і цілувала Володя у чоло, щоки, уста, волосся. Як йому гарно було, як радісно на душі! Він не відчував більше хороби. Він був щасливіший за всіх людей на світі і вигукнувши якийсь вигук, зі

всіх решток своїх сил, тісно, тісно обняв за шию Катерину і міцно поцілував її. Очі його світились великою дитячою любовю і ніхто не відчував її краще ніж ця світлоруса дівчина.

Коли Катерина відходила до дому, на Володочка заходив смуток подвійно. Весняне сонце гасло і блідла зеленість трави. Ані Хвидот, ані Василь не розуміли його, а весна ніби навмисне злочинно хороша була.

С. Шелухин.

Про конечну потребу нових пояснень „Кобзаря“*).

(Про розяснення „Кобзаря“ д-ром В. Сімовичем).

(Докінчення).

Вельможний, каже Сімович, це той, що „гроші має“, „багатий“ (с. 73). Але „вельможний пан“ може й не мати грошей, бути не багатим. А у С—ча виходить: наче вельможний і заможній те саме!

„На квиток повірив“ — це по думці С—ча повірив „на слово“ (с. 122), з чого виходить, наче писаний квиток і слово те саме!

У „Сові“ у Ш-ка читаємо: „Взяла торбу, на вигоні сіла... День і ніч сиділа коло поворот“. То б то, як справжній старець, що з торбою просить милостині і длятого сідає десь при дорозі, де повороти, коло поворот, коло роздоріж. С—ч вираз „коло поворот“ пояснив, що це „ворота, якими замикають село, щоб не вибігла з села худоба та не спасла городини (с. 112). Але городина росте в городі, а не за селом, воріт на царині не замикають, а зачиняють; дорожні поворотки, повороти — це не ворота.

Шевченкове і народнє „Осиковий кілок забивали“ С—ч пояснив, що це „на відьминій могилі осику засаджують“ (с. 219). На могилі не засаджують осики, щоб росла, а в могилу забивають осиковий кілок, таки без коріння, а затесаний кілок, щоб ним пробити відьму, аби не вставала по ночах і не блукала.

Ось чудовий образ у Шевченка, де кожне слово промовляє до розуму й уяви, цілком зіпсований С—чем. „Козацька церква невеличка стоїть з похиленим верхом. Давно стоїть, виглядає запорожця з Лугу... Оболонками старими, мов мертвець очима зеленими позирає на світ з домовини“. С—ч пояснив, що оболонки — це шибки, а зелені очі через те, що деревляні „рямки на них від старости стали зелені“ (с. 237—8). Тут все і протиприродно і невірно. Оболонки — це діри для вікон; деревляні рями в них від старости не робляться зеленими, а стають чорними або рудими, бо дерево від старости чорніє або рудіє і ніяк не зеленіє. „Зелені очі“ це скло шибок, яке від старости завше

*) Початок гл. ч. 10. 1933.